

Մ Ա Ն Ր Ա Ն Ո Ւ Ր Ք .

ԽԵՂԸ ԽԱՂԱՄՈՒ ՄԸ

Համայնական խաղատանը մէջ կարգէ դուրս դուրսում մը պատահեր է: Գաղղիացի երիտասարդին մէկը նոր հասեր է եղեր այն տեղը տնտեսօքը. սա այնպէս խաղի մոլութեանը կուտայ ինքզինքն որ քանի մը օրուան մէջ բոլոր ունեցածը բոնեցածը ձեռքէ կհանէ: Վերջապէս ետքի ստակն ալ կընէ մէջտեղը, այն ալ կտարուի. դիմացինը՝ առնեմ ստակը վերցընեմ ըսելուն ջմնար, գաղղիացին շուտ մը կըտալէ ստակը իր գլխարկին մէջն ու յուսահատ կերպով մը «Այս իմ տղոցս հիացն է» կկանչէ: Առջի բերան հոն գտնուողները կապշին մարդուն բրածին ու կկոծան վրան. իսկ տարողը՝ ստակը ուզելու ալ սիրտ չընէր. ուրիշները կըտանան կրսն գաղղիացոյն թէ «Պարոն, այս քաղաքը քու տեղդ չէ» եւ կվարեն զինքը Համայնական:

ԿԱՏԱԿ ԵՒ ՕՂԱԳՆԱԳՐԻԿ

Մօտերս օղապարիկ գունտով վեր ելողներուն մէկը արդէն պատրաստ է եղեր բարձրանալու. այն միջոցին Թեթեւամիտ երիտասարդին մէկը կմօտենայ ու կատակ մը ընելու մտքով «Զիս ալ կառնու» նախաւզ. փողը կուտամ, կըսէ: «Ինչու չէ, հրամէ նիստ» կըսէ օղագնացը. երիտասարդն ալ մէջը մտածին պէս՝ ջուանները կարծրելուն, օղապարիկը կկլէ վեր: երիտասարդին երեսին գոյնը կնետէ վախէն, վասն զի իւր միտքը մէկ փոքրիկ կատակ մը ընել է եղեր: Իսկ օղագնացը նորա զարդասիրութեանն ու ինքնահաւան Թեթեւամտութեանը խրատ մը տալ ուզելով, կսկսի աւելի վախցընել. «Վախեմ թէ գունտը պիտի ճամբի, նաւակը պիտի դառնայ» եւ ուրիշ այսպիսի խօսքեր կըսէ: երիտասարդը մեյմը կընդի, մէյմը կկանալնայ, կծկրտած կընստի, սիրտը կսկսի խառնուիլ:

Ինչ ունիս, կըսէ օղագնացը. աղէկ նայէ, սիրտդ ջանցնի, չէ նէ բաներնիս գէշ է. զուարճալի բաներ բեր միտքդ. հարսդ, միերդ, պարերդ, զարդարանքներդ մտածէ. դուն ինձմէ հարուստ ես, մեղք է թէ որ մեռնիս: Գեղի պէտք էր որ օդու մէջ ճամբորդութիւն ընելու ելլես:

Ես կմըքսիմ, ըսաւ ողորմելին, ակաւները մէկմէկու զարնելով. գլուխս կպարտի, աչքս մուծ կոխեր է:

Ինչ ընեմ. ես քեզ զլանջեցի, դուն ուղեցիր հետս գալ:

Հոգիդ սիրես, վար իջնանք, հիմա կմեռնիմ ես:

Վար իջնանք. այդ լինելու բան չէ. վարէն ժողովուրդը կեցեր՝ դեռ մեր ետեւէն կնայի ու զմեզ կտեսնէ. աճօծ չէ՝ վար իջնալը:

— Սիրտս ետ պիտի դայ:

— Կտոր մը խոզի ապուխտ կեր, սիրտդ կկոխէ:

— Ես խոզու միս չեմ կրնար ուտել:

— Հասա ինչ ընեմ քեզի: այս ինչ փորձանք եղար գլխուս:

— Ինձի... քիչ մը մսի ջուր լինէր, տաք տաք խմէի:

Այս խօսքին օղագնացը չկրցաւ դիմանալ, բարձր ձայնով մը ծիծաղեցաւ. «Մսի ջուր, ըսաւ, այն ալ տաք տաք, օղապարիկի մէջ: Սպասաւոր, մսի ջուր տուէք այս պարոնին»:

Օղագնացը այնպէս սրտանց կծիծաղէր որ նաւակը անով աւելի ալ կշարժէր. իսկ Թեթեւամտիկ ճամբորդը սարսափած՝ սկսաւ աղաբիլ պաղատիլ որ հանդարտ նստի. ով մտիկ կընէ. օղագնացը ծիծաղելէն չէր դադարէր, մինչդեռ երիտասարդը քիչ մնաց որ ձայնը ձգէր ու լսր տղու պէս: Վերջապէս խղճաց վրան օղագնացը, վար իջաւ. ու արձրեց իւր ժողովիկ ուղեկիցը: Յայտնի բան է որ մէյմ ալ անոր մտքէն ալ ջանցնիր որ օղապարիկներուն հետ կատակ ընէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵԲԱՐՈՒԹԻՒՆՔ

Հիւանդիւլեան Պարոն Գրիգորը տարւոյս սկիզբէն իւր Հաշուին թոշակաւոր աշակերտ մը տուաւ Խալիպեան աղգային Ուսումնարանը: Այսպիսի բարեգործութիւնները ո՛րչափ որ պատիւ ու վարձք են բարեբարաց, նոյնչափ ալ քաջալերութիւն ու իրաւացի պարծանք են ուսումնարանին. ուստի եւ շնորհակալութեամբ Հանդերձ կհրատարակուին:

— Տէր-Մկրտչեան աղնիւ եւ աղգաւէր Ագուլեցի իշխանաւորաց կողմանէ շնորհակալութեամբ ընդունեցաւ Խալիպեան Ուսումնարանը մէկ օրինակ մը ձոնախղ անունով պատուական ամսագրոյն:

ՀԱՆՆԵՆՈՒԿ.

Թուր մը ունիմ գուլ ու բուծ, Բայց սըրելու անկարօտ. Պատենէն դուրս չէ ելած, Բայց ինչ ջարդեր չէ ըրած.

Մարդկանց մէջէն տըկարներ նատ գործ անո՛վ են տեսեր. Մե՛ծ քաջութիւնը, Թէ յիշես, Գան Հայկ, Արամ, Արտաշէս:

Յունուարի Հանելուկն էր ԿԻՍԷՆ, այսինքն ջորի:

Տարւոյս Օրացուցին Փետրուար ամսոյն առաջին Հանելուկն է ԳԵՐԵՉՄԱՆ, երկրորդը ԲԱՌԱՐԱՆ:

Յունուարի Բ բուլոյն 19 երեսին 17 տղին մէջ սպուած է տղայոյն՝ կաւղա տղայոյն:

Հրամայեցաք տպագրել. Իթեղոսիս, ի20 Յունուարի 1860. Գարրիէլ Վ. Այվազեան.

ԻՏԱՐԱՆԻ Խալիպեան Ուսումնարանի Հայոց: